

УДК 911.5

Колодич Ю.М.1, Федорчук Р.Ю.2

1, 2

викладачі, Рівненський фаховий коледж інформаційних технологій, м. Рівне

СКАНСЕНИ ЯК СКЛАДОВА ОДИНИЦЯ РЕКРЕАЦІЙНО - ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ

Розвиток рекреації та туризму, як відомо, визначено одним із пріоритетів соціально-економічного зростання держави, вагомим чинником стабілізації та структурної перебудови національної економіки.

Відомо, що на сьогодні рекреація та туризм є одним з найприбутковіших видів бізнесу у світі. Цей сектор останнім часом стає дедалі важливішим у структурі національної економіки країни і розвивається дуже швидкими темпами в регіонах, що надають розвитку рекреації та туризму пріоритетного значення, ця сфера послуг зростає набагато швидше і стає не лише головною частиною економічного сектора, але й найважливішим фінансовим наповнювачем скарбниці, зокрема, і Західного регіону [5].

Важливе значення для розвитку як міжнародного, так і внутрішнього туризму мають туристичні ресурси й туристичний інтерес, які є основною метою подорожей. Так як туристичний інтерес є перспективою одержання туристом об'єктивної інформації, позитивних емоцій, можливості задоволення особистих рекреаційних потреб.

За своїм туристично-рекреаційним потенціалом Західний регіон має всі можливості стати туристичним регіоном певного масштабу. Розширення міжнародних зв'язків відкриває нові шляхи для просування національного туристичного продукту на внутрішньому і зовнішньому ринках, залучення до світового рекламно-інформаційного простору, передового досвіду організації туристичної діяльності[3].

Специфічні інтереси різних туристичних груп дають підстави для виділення чотирьох категорій туристичних мотивів до подорожей: природні та кліматичні, культурно-екологічні, економічні та рекреаційно-психологічні.

В Україні значну частину природного потенціалу складає: рекреаційні ландшафти (лісові, приморські, гірські), оздоровчі ресурси (мінеральні води та лікувальні грязі), природно-заповідні об'єкти (національні природні та регіональні ландшафтні парки, біосферні заповідники, парки-пам'ятники садово-паркового мистецтва тощо), території історико-культурного призначення (пам'ятники архітектури та містобудування, історико-архітектурні заповідники тощо.))[4].

Скансени, або музеї під відкритим небом, – це розповсюджена форма етнографічних музеїв, що створюються на ґрунті музеєфікації репрезентативних фрагментів етноландшафтного середовища й об'єктів матеріальної етнокультурної спадщини [2], це своєрідний архітектурно-етнографічний комплекс під відкритим небом з міні-музеями в окремих будівлях.

Потреби кожної людини в психічному здоров'ї різні, але існує немало речей, які могли б допомогти практично будь-якій людині трохи поліпшити свій психічний стан. На жаль, нині наш стан душі та настроїв часто залежать від зовнішніх обставин й інформації, яку ми засвоюємо протягом дня. Залишатись оптимістом та з хорошим настроєм дуже важко. Існує багато засобів поліпшити психічний стан у будь-якому випадку. Одним з них є музейні установи скансенного типу.

Багатовікові відносини в системі «людина – середовище» допомагають поліпшити психічний стан людини, виховувати та розвивати особистість. Система виховання передбачає цілеспрямоване формування етнопедагогічними чинниками в підростаючого покоління основних і специфічних для українців якостей, що відображають особливості їхньої психології, характеру, самосвідомості, способу мислення та ін. Серцевиною змісту такого виховання має бути духовність українського народу. Внутрішній світ особистості є рушійною силою розвитку духовності людини, визначальним чинником дій і поведінки, ціннісних орієнтацій, життєвої і громадянської позиції. Скансени беруть витoki з народних традицій, своїми коренями вони сягають у давнє

минуле. Завдяки ним забезпечується нерозривний взаємозв'язок між минулим і сучасним, є стимуляторами їх дальшого розвитку.

Сьогодні в умовах ведення національно-визвольної війни на сході нашої країни першочерговим завданням всієї освітньої сфери є формування у молоді знань, переконань, соціально-значущих якостей, любові до Вітчизни, ціннісного ставлення до української національної ідеї, символіки, історії й культури. Соціально-культурна діяльність скансенів може ефективно впливати на формування патріотичних та духовно-моральних якостей молоді.

Роль скансена у формуванні особистості залежить від комплексного впливу на особистість в час активного контактування з музеєм. Чим більше щасливих і приємних переживань у людини в житті відбувається, тим краще буде загальний стан. Скансени допомагають не тільки виховувати, розвивати особистість, а надають людині позитивне психолого-емоційне задоволення, заспокоюють та впливають на роботу мозку, вводять людину в неглибокий транс, який корисний для всіх підтримуючих систем організму, в тому числі психічних [1].

В Україні музеї-скансени займають невелику нішу серед музейних закладів нашої країни – всього 3% від загальної кількості музеїв країни. Всього створено чотирнадцять великих скансенів.

Серед них: Державний музей народної архітектури та побуту України НАН України в селі Пирогове Київської області – єдиний національний скансен на теренах України; Львівський музей народної архітектури та побуту «Шевченківський Гай», музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини мають статус регіональних, а решта – обласні. Крім того, створено 5 історико-культурних комплексів – так званих архітектурних комплексів скансенівського типу.

Скансени України є специфічним туристсько-рекреаційним ресурсом в сфері музейного туризму, привабливість якого обумовлюється не тільки унікальністю пам'яток культури та архітектури, а й наявністю видовищного елементу – свят, змагань, обрядів, виставок, ярмарків, фестивалів. В цьому

плані важливою є й анімаційна складова скансенів, коли наживо демонструються особливості традиційних ремесл певних регіонів, наприклад, гончарство, ковальство, мірошництво, пасічництво, теслярство та інші. Таким чином, особливостями скансенів як важливого туристсько-рекреаційного ресурсу є: інноваційність, комплексність, нерозривний зв'язок з природною компонентою, наявність видовищного елементу, анімаційність програм та середовище для психологічного перезавантаження будь якої особистості.

Отже, можна зробити висновки, що Західний регіон має всі об'єктивні передумови, щоб стати однією з найкращих рекреаційно-туристичних зон країни, адже покликанням скансенів України як своєрідної бази туристсько-рекреаційних ресурсів є посилення привабливості об'єктів національної культури, історії та архітектури, що дозволило б туристам отримати естетичну насолоду, інформаційну та емоційну насиченість, і, безперечно, комфортність умов для відпочинку.

Список використаних джерел:

1. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія і практика. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006.
2. Данилюк А. Українські скансени. Історія виникнення, експозиції, проблеми розвитку. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2006. 104 с.
3. Матеш В. А. Україна запрошує на відпочинок. *Вісті з України*. 2009. №4. С. 54.
4. Петранівський М. Й., Рутинський В. Л., Туристичне краєзнавство. Знання. Київ :2006. С. 148–160.
5. Хамініч С. Ю. Ефективність методів управління маркетингом у сфері туризму. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2007. №1. С. 210–218.